

CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic: www.clre.solirom.ro

Acasă	Ce este CLRE
Căutare 🔍	CLRE este un proiect al Academiei Române și reprezintă o colecție electronică de dicționare ale limbii române, care include cele mai importante lucrări lexicografice, aliniată la nivel de intrare, de la primele scrise în limba română până la ultimele apariții. Corpusul include <i>Dicționarul tezaur al limbii române</i> al Academiei.
Despre CLRE ▼	Astfel, în CLRE sunt avute în vedere următoarele categorii de dicționare:
Ce este CLRE	– dicționare generale – de tipul: DA /DLR = <i>Dicționarul limbii române</i> , tom I-II, Tipografia ziarului „Universul”, București, Imprimeria Națională, 1907-1944; <i>Dicționarul limbii române</i> , Serie nouă, tom VI-XIV, București, Editura Academiei, 1965-2010, DEX = <i>Dicționarul explicativ al limbii române</i> . Ediția a II-a revăzută și adăugită. București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2009; MDA = <i>Micul dicționar academic</i> . Vol. I-IV. București, Editura Univers Enciclopedic. 2001-2003 ș.a.
Istoric	– dicționare auxiliare, care sunt strâns legate de redactarea dicționarului tezaur – de tipul: Alexandru Ciorănescu, <i>Dicționarul etimologic al limbii române</i> . Ediție îngrijită și traducere din limba spaniolă de Tudora Sandru-Mehedinți și Magdalena Popescu Marin. București, Editura Saeculum I. O., 2002; <i>Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române</i> . Ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Univers Enciclopedic, 2005 ș.a.
Echipa actuală	– dicționare speciale, enciclopedice ori dicționare speciale, alese după criteriul importanței lor pentru perspectiva diacronică asupra limbii – de tipul: <i>Dicționar enciclopedic</i> , București, Editura Enciclopedică, 1993-2009; <i>Lexiconul tehnic român</i> . I ș. u. Elaborare nouă. București, Editura Tehnică, 1957 ș. u.
Publicații	Principalele obiective ale proiectului CLRE:
Statistici	– realizarea celui mai mare corpus diacronic digital de dicționare ale limbii române, format din lucrări lexicografice din bibliografia DLR digitalizate și din dicționare digitizate (create în format electronic editabil);
Lista dicționarelor	– promovarea lucrărilor lexicografice realizate sub egida Academiei Române, Secția de Filologie și Literatură;
Ghid de utilizare	– oferirea informației din CLRE cu acces liber.

CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic: www.clre.solirom.ro

Primul volum publicat: *Dicționarul limbii române (DA). Literele A, Ă, B* (căutare după prima literă)

ACADEMIA ROMÂNĂ
CLRE
Corpus lexicografic românesc electronic

Acasă

Căutare 🔍

Despre CLRE ▼

- Ce este CLRE
- Istoric
- Echipe actuală
- Publicații
- Statistici

Lista dicționarilor

Ghid de utilizare

4036 articol(e)

A-DIBA	A-DRĂG	A-DREĂPTA	A-IUIU!
A-LÉNE	A-LÉȘ	A-LÍN	A-MĂINTE
A-MĂNĂ	A-MEĂSTECUL	A-MÍJLOC	A-MÍLĂ
A-MÍNTE	A-MINÚNE	A-MIRÁREA	A-MÓIU
A-PÁRTE	A-POSTERIÓRI	A-PRIÓRI	A-PÚRUREA
A-RÁR	A-RÁSNA	A-TÍMP	A-TOÁTE-
A-TÓCMA	A-TOT-	A-ÚNE-ÓRI	A-VÁLMA
A-VÁNÁT	A-VECÉRNE	A-VECÉRNIE	A-VEDEÁRE
A-VRÉMI	A-ZEÁCE	A ³	A ¹
A ²	A ⁴	A ⁵	ABÁI ²
ABÁ ¹	ABÁC	ABAGÉR	ABAGERIE
ABAGIU	ABAGIUBĂ	ABAI	ABAJÚR
ABÁLDĂ	ABANDÓN	ABANÓS	ABÁTE ¹
ABÁTE ²	ABÁTERE	ABATÓRIU	ABAȚIE
ABĂGERÉSC, -EÁSCĂ	ABĂRLÁU	ABĂTĂTOÁRE	ABĂTĂTOR, -TOÁRE
ABĂTĂTURĂ	ABĂTÚT, -Ă	ABCÉS	ABDICĂ
ABDICÁRE	ABDOMÉN	ABDOMINÁL, -Ă	ABDUCTÓR, -TOÁRE
ABDUCTIÚNE	ABECEDÁR	ABERÁNT, -Ă	ABERÁȚIE
ABÉȘ	ABIÁ	ABIELÚȘCA	ABÍL, -Ă
ABILITÁTE	ABIRUÍRE	ABÍS	ABITAȚIÚNE
ABITÍR	ABIÚȚA	ABLAS	ABLÁTIV
ABLAȚIÚNE	ABLEGÁT	ABLIGEÁNĂ	ABLIȘOÁRĂ
ABLUȚIÚNE	ABNEGÁ	ABNEGÁRE	ABNEGÁȚIE

Prima literă

A | Ă | B

Ediție digitală cu acces liber, supusă reglementărilor legale privind drepturile de autor. Citarea este permisă, cu indicarea sursei. Copierea sau multiplicarea parțială sau integrală, pe orice suport și în orice scopuri, este strict interzisă.

CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic: www.clre.solirom.ro

Primul volum publicat: *Dicționarul limbii române (DA). Literale A, Ă, B*

ACADEMIA ROMÂNĂ
CLRE
Corpus lexicografic românesc electronic

Acasă
ACADEMIE s. f.
A A ă B

Căutare
10

Despre CLRE

- Ce este CLRE
- Istoric
- Echipa actuală
- Publicații
- Statistici

Lista dicționarelor

Ghid de utilizare

AC
— 10 —
ACAR

de a nu se rândui mitropolit... blastădmă. C. NEGRUZZI, I, 241.
— N. din fran.

AC s. a. „1. *Aiguille*. 2. *Aiguillon*, *dard de l'a-belle*, *du serpent*; *pointe*. 3. *Aiguilles*, *douleurs lancinantes*, *poignantes*. II. *Aiguilles de chemin de fer*“.

I. 1°. *Nu poate încăpea cămălu prein urechile acului dreptă strimtură.* CORESI (a. 1580), ap. HEM. 112. *Îi scoate limba afară și i-o străpunge cu acul.* CREANGĂ, P. 13. *Eu te-oi blăstămă: Când-i trage cu acul. Să se rupă bumbacul.* IARNIK-BĂRSEANU, D. 347. † **Ac cu gămălie** = „bold“: „*épingle*“.

| **Urechile acului**: „*chas de l'aiguille*“.

| **Acul ciurului**: „*crochet*“.

SEVASTOS, N. 90. | **Ac de păr**: „*épingle à cheveux*“.

| (Bot.) **Acul-Doamnei**. = „*aiguille-de-berger*“: *Scandix pecten Veneris*. În Muntenia, o plantă din familia umbeliferelor, ... florile albe... fructul cu cioc foarte lung (de aici numirea), cu peri. Crește în Maiu-lulie. **Acul pământului** = (planta) **strașnic**. PANTU, PL. I.

† **Am ac de cojocul cuiivă** = „știu să ies la cale cu el, știu să-i viu de hac“.

Pardosul va afla ac de cojocul lupului. CANTEMIR, IST. 96. *De te mănă cojocul, am eu ac de el.* RETEGANUL, P. I, 7. | **Ca prin urechile acului** = „cu mare greu, cât pe-ac“.

Am scăpat de dinsul, ca prin urechile acului. CREANGĂ, P. 202. *Ca prin urechile acului, de n'a făcut mucenic pe părintele Duhu.* idem, A. 80. | **A călca ca pe ace.** ZANNE, P. II, 512 = „a merge cu pași mărunți, parcă tresărind mereu“.

| **A căută acul în carul cu fân** = „a se apuca de un lucru zadarnic, peste putință“: „*chercher une aiguille dans une botte de foin*“.

| **Bag sau ascund ac în miere** = „văr zănie între oameni“.

ZANNE, P. I, 309. III, 676 | **Nici cât vârful acului** = „de loc, de fel“.

moral), „obiectiv“. *Discursul lui prea a fost academic, pentru un public ca al nostru.*

— N. din fran.

ACADEMICĂȘTE adv. „*Académiquement*“.

— În felul, cu puterea academiei (2°). *A le da cu totul afară și a decretă academicăște alte cuvinte în loc, este cu nepuțință.* MAIORESCU, CR. II, 268.

— Derivat din **academic**, prin suf. adv. *-ește*.

ACADEMICIÂN s. m. „*Académicien*“.

— Membru al Academiei (2°).

— N. din fran.

ACADEMIE s. f. „*Académie*“.

— 1°. † Școală înaltă, care de obicei nu avea, ca universitatea, toate facultățile. *Fusese chemat de Domnul Moldovei ca dascăl de matematică și filosofie la Academia din Socola.* EMINESCU, N. 52. Chiar și în înțeles de „universitate“.

Vai! tot mai gândești la anii, când visam în academie, Ascultând pe vechii dascăli, cărpocind la haïna vremii. idem, P. 230. | *P. ext.* Așezământ privat, în care se învață practica mai adâncă a unor arte sau meșteșuguri. *Academia de muzică și artă dramatică din București* (cfr. *conservator*). *Absolvent al academiei de croitorie din Dresda.* *Academie de biliard*. || 2°. Societate de scriitori și de învățați (în unele țări și de artiști) recunoscută ca instituție de stat. Membrii ei se aleg pe viață de colegii lor. *Analele Academiei Române*. | *Spec. Academie* = „Academia Română“. *Ședințele Academiei se țin Vineria*. Accentuat de unii după lat. și: *académie*].

— N. din fran.

ACAJU s. m., *sing. tant.* (Bot.) „*Acajou*: *Swietenia Mahagoni*“.

— Un arbore exotic din familia mella-

Ediție digitală cu acces liber, supusă reglementărilor legale privind drepturile de autor. Citarea este permisă, cu indicarea sursei.
 Copierea sau multiplicarea parțială sau integrală, pe orice suport și în orice scopuri, este strict interzisă.